

EGY KÉSZÜLŐ TANÓRAI SEGÉDLET DILEMMÁI

A latin örökségünk
tankönyv

A GYAKORLÓ TANTÁR TANESZKÖZ NÉLKÜL

ELŐTÖRTÉNET:

- ❑ 2012 – megszületik a NAT– s ezzel együtt, a rendelet
- ❑ a nyolcévfolyamos gimnáziumokban nem lehet történelmet tanítani 5-6 osztályban, csak latin örökségünket, vagy gazdasági ismereteket
- ❑ jön a dilemma – Mi legyen?
- ❑ Hogyan tovább?

- ❑ Meg van a döntés: **latin örökségünk**
- ❑ Ismerkedés a kerettantervvel
- ❑ Továbbképzés az RPI-ben
- ❑ Helyitanterv megalkotása – szerencsére van a KPSZTI - nek egy használható ajánlása – alkalmazzuk
- ❑ Jó, de miből tanítsunk?
- ❑ Nehézségek – ezek ma is megvannak!!!
 - Miből készüljön fel a tanár?
 - Állandóan a könyvtárban vagy az internet előtt üljön?
 - Miből készüljön órára a 10-12 éves kisgimnazista tanuló, akinek nincs tankönyve?

- ❑- visszatérünk a múlt századba, amikor a tanár egy szál krétával tanított, miközben fejlesztendő a szövegértés, szövegalkotás, a digitális stb. kompetencia
- ❑ - Mi lesz a számonkérés alapja?
- ❑- Meddig bírják béketűréssel ezt a helyzetet a szülők és a tanulók és tanárok?
- ❑- Kinek fontos igazán? –az érdekek és ellenérdekek
- ❑- Magyarországon 2015-ben hány olyan iskola = nyolcévfolyamos gimnázium van, ahol tanítják ezt a tantárgyat?
- ❑- Ezekből mennyi egyházi fenntartású és mennyi a Klikhez tartozó intézmény?
- ❑- Miért nem lehet erről pontos számot kapni, hogy országosan mennyi tanuló számára lenne szükség

□ A lehetőség vagy remény?

Az OFI következetesen kitartana amellett, hogy azokból a tárgyakból, amelyekből általa készített és akkreditált kerettanterv készült, kiadna tankönyvet is.

□ A megvalósítás tervezete:

1. Egy munkacsoport kialakítása

- szempont:

- lehetőség szerint történelem-latin szakos kollégák, akik maguk is gyakorló tanárok
- tanítják az érintett korosztályt, így tisztában vannak a korosztály életkori sajátosságaival
- dinamikusan, rugalmasan gondolkodó gyakorló pedagógusok
- van rálátásuk a kimenetre 😊 - **a csapat megvan (4 történelem-latin szakos, egy magyar-latin szakos és egy magyar-történelem szakos kolléga közreműködésével)**
- **2. A kerettanterv felülvizsgálata**, tananyagcsökkentési javaslat készítése, közvetítése az OFI felé – részben kész, de minden ötletet szívesen veszünk, a gyakorlati tapasztalatok alapján

3. tisztázandó:

addig, míg nincsen tanítási segédlet – történelem szakos kolléga csak nagy nehézségekkel küzdve tudja megtanítani – hiányzik ugyanis a klasszikus műveltségi háttér

4. Milyen tanítási segédletet szeretnénk?

OFl: online alkalmazható vagy elektronikus formájú tanítási /tanulási segédlet – költséghatékonyabb

Gyakorló tanárok, tanulók, szülők: papíralapú, megfogható tanítási segédletben gondolkodnak – ez esetben fontos a létszám

- indok: színezhető, forgatható, szétszedhető, kiegészíthető, munkáltató stb.
- Az érintett korosztály tanuló , bár szeretik a digitális anyagokat, de nem szívesen tanulnak belőle /vele hosszú távon.

A tervezett tankönyv:

papíralapú tankönyv – mesetankönyv

Főszereplői: két különlegesen kalandokat megélő szamár ☺

Az 5. évfolyamosokkal Rómából utaznak a Mediterráneumban

A 6. évfolyamosokkal Pannonia provincia felderítés és bejárása után időutazást tesznek a középkor világába

Tartalomjegyzék:

5. évfolyam:

1. Ráhangoló - Segédtudományok, bevezetés a történelemtudomány érdekességeibe – 5 lecke

1. A történelem és segédtudományai (régészet, heraldika, diplomatika, numizmatika)
2. A történelem és segédtudományai (kronológia, történeti földrajz)
3. Könyvtári és internetes tájékozási lehetőségek, források megismerése és használata az ókor történelmével vagy a latin nyelvvel kapcsolatban
4. A klasszikus kultúra és a latin nyelv jelentőségének, elterjedtségének bemutatása. -
5. A latin nyelv kiejtési szabályainak elsajátítása (az un. humanista, vagyis a hagyományos magyar iskolai kiejtéssel). -(„Tonaludatus-játék”.)

II. **Történetek a görög és római mitológiából** – 8 lecke

1. Az ókori Hellász földrajzi elhelyezkedése, természeti adottságai.
2. A görög mitológia fogalma, görög vallás jellemzői.
3. A görög istenvilág legfontosabb istenei – a világ teremtése, családja, a 12 olümposzi isten és történeteik
4. Az Alvilág - Jóslás a görögöknél – jósök, jósdák
5. A trójai háború rövid története - Mítosz és valóság - Mitikus földrajz és történelmi topográfia találkozási pontjai – Péleusz és Thetisz, Oidipusz, a kilenc Múza
6. Odüsszeusz kalandjai
7. Héraklész 12 munkája
8. Római istenek

Be kellene tenni a héroszokat (Thészeusz, Daidalosz, Ikarosz) –lehet a II./2 ?

III. **Római mondák** – 8 lecke

1. Róma alapítása – Aeneas, Romulus és Remus
2. A szabin nők elrablása
3. Tarpeia sziklája, Lucretia
4. Horatiusok és Curiatiusok
5. Mucius Scaevola
6. Manlius és a capitoliumi ludak
7. Meneius Agrippa meséje
8. Coriolanus

IV. Ókori utazások.

Kitekintés a Mediterráneumra. Egyiptom, Fönícia, Hellász, római provinciák – **5 lecke**

1. Az ókori világ hét csodája -
2. Utazások az ókori Egyiptomba
3. Gilgames eposz
4. Bibliai tájakon – az ókori Palesztina
5. Kitekintés: Utazás Rómába

V. Közös olvasmány feldolgozása – ajánlások

- Révay József: Raevius ezredes utazásai - ez kapcsolódhatna a Pannonia részhez vagy
- Móra Ferenc aranykoporsó vagy Péterfy Gergely: Pannon mese - örökvölgy

VI. Reflektálás a tanultakra

VII. Kislexikon

VIII. Sententiagyűjtemény

IX. Válogatott rövid anekdoták - szöveggyűjtemény

6. évfolyam

I. Pannonia provincia, a velünk élő Róma - 4 lecke

1. A régészet fogalma, a feltárás folyamata, eszközei. A régészeti emlékek csoportosítása. Feliratok olvasása (pl. Caius Castricius Victor és mások sírköve Aquincumból)
- 2-3. Pannonia - Római városok Pannoniában.
4. A római városok ránk maradt emlékei: pl. aquincumi orgona, amphitheatrum, Borostyán út, Ízisz szentély, Ókeresztény sírkamra

II. A rómaiak mindennapjai – életmódtörténet - 6 lecke

1. A római család és gyermeknevelés, oktatás, iskola
2. A római házak, villák - Élet Pompeiben és pusztulása – ifj. Plinius alapján
3. Római öltözködés, divat
4. Mit ettek és mit ittak a rómaiak – étlap, gasztronómia – Petronius: Trimalchio lakomája
5. A rómaiak szórakozása (kocsiversenyek, gladiátor viadalok, színház)
6. A római hadsereg, hadviselés – Iulius Caesar: Commentarii De bello Gallico alapján

III. Tanulságos/mulatságos történetek, anekdoták - (De rebus gestis Romanorum) - 5 lecke

1. Anekdoták a spártaiakról
2. Nagy Sándor portré és tevékenység – Plutarkhosz alapján – forráselemzési alapok
3. Scipio leleményessége
4. Hannibál
5. Papirius a titoktartó kisleány és Martialis könnyedebb epigrammái

IV. Lingua Latina Ecclesiastica. A kereszténység latinsága - 4 lecke

1. A „latin, mint szent nyelv” – a keresztény egyház kialakulása
2. A katolikus egyház szervezete, uralkodói támasz
3. Szerzetesség a középkorban, szerzetesrendek
4. Egyetemek, oktatás – septem artes liberales
5. **Kiegészítés:** középkori szövegek. pl.. keresztény liturgia latin alapszövegeinek megismertetése. pl.: köszöntés, keresztvetés, Pater noster, Ave Maria, feliratok, rövidítések, jelmondatok, sentenciák, bibliai történetek stb.).

V. **A magyarok tettei és mondásai (De dictis et factis Hungarorum) – 5 lecke**

1. Csodaszarvas - Attila, Isten ostora
Lehel kürtje – Heribald és a Sankt Gallen -i kaland, Szent Márton
2. A Szentkirályok története – Árpádkori legendák
3. Árpádkori szentjeink legendái, Julianus barát, Szent Margit – Margitsziget
4. Nagy Lajos a lovagkirály
5. Történetek Mátyás királyról

VI. **A humanista latinság – 2 lecke**

1. A humanista kor iskolái és műveltsége
2. Humanista történetírás Magyarországon

VII. Latinitas viva - az élő, beszélhető latin - 2 lecke

1. Projekt munkák a latin nyelvhasználati köreiről (jogi, orvosi és más tudományos nyelvhasználat) - Diplomák, kitüntető oklevelek megtekintése.

Könyvtári és internetes tájékozási lehetőségek, források megismerése és használata az ókor történelmével vagy a latin nyelvvel kapcsolatban. Néhány bennük levő, jövevényszóként is ismerős alapszó megtanulása (nem szótári formában).

Internetes gyűjtés a latin nyelv használatával, a latin nyelv tanulással, a latinul beszélők közösségével kapcsolatban (SEPTIMANAE LATINAE EUROPAEAE).

2. Latin témájú képregények (Tintin, Asterix) nézegetése, feldolgozása.

VIII. Közös olvasmány feldolgozása – ajánlások

Gárdonyi Géza: isten rabjai

vagy Jósika Miklós: Csehek Magyarországon

IX. Reflektálás a tanultakra

X. Kislexikon

XI. Szöveggyűjtemény, segédletek